

Yttrande Förordning om statsbidrag för kvalitetsregisterverksamhet vid regionala registercentrum och regionala cancercentrum

Dnr 01661-2020

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar att lämna yttrande enligt förslag.

Sammanfattning

Syftet med den nya förordningen för statsbidraget är att stödja regionernas arbete med att utveckla och upprätthålla infrastruktur för kvalitetsregister genom regionala register- och cancercentrum. Förordningen innehåller således bestämmelser som gör det möjligt för regionerna som är huvudmän för regionala register- och cancercentrum att ansöka om medel för den kvalitetsregisterverksamhet som bedrivs där. Detta för att kunna höja vårdkvaliteten, förbättra vårdresultaten, effektivisera resursanvändningen i hälso- och sjukvården samt stimulera till forskning och utveckling.

Region Norrbotten är överlag positiv till denna satsning på kvalitetsregister men berörs inte direkt av förslaget eftersom regionen inte fungerar som centralt personuppgiftsansvarig myndighet (CPUA myndighet) eller har huvudmannaskap för ett registercentrum.

Ärendet

Inledning

De nationella kvalitetsregistren består av sammanställd och strukturerad information om enskilda patienter inom specifika diagnosområden. Kvalitetsregistren har utvecklats primärt för att stödja det kliniska förbättringsarbetet, genom att information från kvalitetsregistren används för att analysera och utvärdera hälso- och sjukvården. De första svenska nationella kvalitetsregistren skapades för drygt 40 år sedan och vissa kvalitetsregister, till exempel för hjärtinfarkt, höftproteser och strokevård har visat sig bidra till att minska antalet vårdskador, ge möjligheterna att snabbt urskilja metoder och produkter som har sämre resultat än andra samt minska variationerna mellan olika enheter i vården. Det finns idag, ett hundral kvalitetsregister som får nationellt stöd. Registren täcker flera olika områden, förutom de som nämnts ovan så finns det för bland annat cancer, lungsjukdomar, psykiatri och tandvård. För att stödja kvalitetsregistren under start, drift, förbättringsarbete och resultatanalys så finns registercentrumorganisationerna (RCO) bestående av sex regionala registercentrum (RC) samt sex regionala cancercentrum (RCC). Verksamheten vid de regionala register- och cancercentrumen bedrivs av en eller flera regioner i samverkan.

Insatser för att utveckla kvalitetsregisterverksamheten

I september 2011 tecknade staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR) en överenskommelse om en gemensam satsning under 2012-2016 för att utveckla de nationella kvalitetsregistren så att deras bidrag till vårdens utveckling kan realiseras. Medel till stöd för kvalitetsregisterverksamhet fördelas fortfarande genom årliga överenskommelser mellan regeringen och SKR.

Under 2017 så slutfördes en utvärdering och en översyn av kvalitetsregister-systemet av Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vårdanalys). Ett arbete vars slutsatser har påverkat inriktningen för parternas fortsatta insatser och finansiering av kvalitetsregisterverksamheterna för 2018-2021. Myndigheten framhöll även att ett framtida arbete bör inriktas mot en mer samlad in-fraskstruktur genom åtgärder inom framförallt fyra områden; minska variationen i tillgång till befintliga data om vårdens kvalitet, förbättra tillgången till information inom områden där det saknas kvalitetsregister, åtgärda problem med dubbeldokumentation och säkerställa en infrastruktur som underlättar en effektiv inhämtning och användning av data.

Socialstyrelsen fick i sin tur uppdraget 2017 att göra en förstudie om att in-rätta statsbidrag till regionala kvalitetsregistercentrum. I förstudien föreslogs att statsbidraget ska vara villkorat av att RC och RCC kan erbjuda stöd inom följande fyra infrastrukturområden; it-stöd, juridiskt stöd, stöd för ökad till-gänglighet och statistiskt stöd. Socialstyrelsen fick 2018 ett fortsatt uppdrag om att ta fram ett preciserat förslag på kriterier för medelstildelning och uppföljning av statsbidrag för RC och RCC i förhållande till de fyra sedan ti-digare identifierade infrastrukturområdena.

Överväganden och förslag förslag

3.3.1 Syftet med en ny bidragsförordning

Förslag: En ny förordning som innehåller bestämmelser om statsbidraget till regioner som bedriver kvalitetsregisterverksamhet vid ett RC eller ett RCC ska införas. Syftet med statsbidraget är att det ska stödja regionernas arbete med att utveckla och upprätthålla infrastruktur för de kvalitetsregister som RC och RCC ansvarar för. Detta för att kunna höja vårdkvaliteten, förbättra vårdresultaten, effektivisera resursanvändningen i hälso- och sjukvården samt stimulera till forskning och utveckling.

Skälen till förslaget: Det bedöms angeläget att staten bidrar till fortsatt ut-veckling av kvalitetsregistren eftersom dessa bidrar till förbättrad kvalitet inom svensk hälso- och sjukvård samt omsorg. Vidare skapas förutsättningar för ett mer långsiktigt arbete med kvalitetsregistren om medelstildelningen sker via en förordning.

3.3.2 Förutsättningar för statsbidrag

Förslag: Statsbidrag ska i mån av tillgång på medel, få lämnas till huvudmannen för ett eller flera RC och RCC som uppfyller följande förutsättningar:

- Verksamheten ska bedrivas i samverkan med övriga RC och RCC, verksamheternas huvudmän och relevanta myndigheter
- Verksamheten ska erbjuda stöd till kvalitetsregister inom de fyra olika infrastrukturområdena
- De kvalitetsregister som erbjuds stöd via RC och RCC ska ha hög täckningsgrad och bedriva ett arbete för att göra data tillgängligt för olika aktörer.

Skälen till förslaget: Förutsättningarna för att få tillgång till medel för kvalitetsregisterverksamhet är utarbetade utifrån de kriterier som Socialstyrelsen har föreslagit. Vidare framgår behovet av ett mer formaliserat stöd i frågor som rör infrastruktur i förhållande till IT, juridik, tillgänglighet och statistik. Kvalitetsregisters möjligheter till stöd bör inte avgöras av om dessa fått stöd via tidigare överenskommelser mellan staten och SKR, utan baseras på kvalitetsregistrets kvalitet och bidrag till utvecklingen till vården.

3.3.3 Tilldelning genom rekvirering

Förslag: Socialstyrelsen ska fördela statsbidrag enligt förordningen. Statsbidraget ska lämnas som verksamhetsbidrag. Socialstyrelsen ska senast den 31 januari innevarande bidragsår fördela tillgängliga medel mellan RC och RCC. Alla RC får sinsemellan lika stora belopp och på samma sätt sker en fördelning av lika stora belopp för RCC. Statsbidraget betalas ut av Socialstyrelsen via rekvisition en gång per bidragsår. Rekvisitionen ska innehålla: vilka RC och RCC som avses, vilka kvalitetsregister som omfattas av dessa, vilka regioner som bedriver verksamheten samt vem som är behörig att företräda det regionala RC och RCC. Huvudmannen ska även intyga att villkoren för statsbidrag är uppfyllda.

Skälen för förslaget: Socialstyrelsen är som myndighet ansvarig för tilldelning av medel. Statsbidraget ska fördelas via rekvisition av medlen, något som förväntas öka den ekonomiska förutsägbarheten för RC och RCC och förkorta handläggningstiden. Vidare är det även viktigt att förordningen reglerar tidpunkt för när Socialstyrelsen ska ha fastställt belopp som finns ska finnas tillgängligt för rekvirering. För att medlen ska kunna betalas ut måste det finnas tydliga uppgifter om vem som är behörig att företräda verksamheten, något som ska närmare preciseras i en överenskommelse mellan berörda regioner.

3.3.4 Redovisning

Förslag: En mottagare av statsbidrag ska lämna en redovisning av de mottagna medlen till Socialstyrelsen senast den 1 april året efter det att bidrag har tagits emot. Redovisningen ska innehålla:

- Ekonomisk redogörelse för de mottagna medlen och hur de använts för att uppfylla syftet med statsbidraget
- Uppgifter om verksamheten har finansierats i övrigt

- Övriga uppgifter och handlingar som efterfrågas av Socialstyrelsen. Vidare ska Socialstyrelsen senast den 30 september varje år lämna en samlad redovisning till regeringen av de bidrag som har lämnats ut enligt förordningen samt hur de nyttjats under föregående år. Vartannat år ska även en mer detaljerad redovisning ske av hur RC och RCC uppfyller syftet med statsbidraget.

Skälen för förslaget: För att ta del av statsbidraget behöver regionala RC och RCC uppfylla de villkor som framgår av förordningen. Uppföljningen ger Socialstyrelsen möjlighet att se om det finns skäl att helt eller delvis kräva återbetalning av medel om det inte nyttjas ändamålsenligt utifrån syftet med statsbidraget.

3.3.5 Återbetalning och återkrav

Förslag: Den som har tagit emot statsbidrag enligt förordningen är återbetalningsskyldig om:

- Mottagaren lämnat oriktiga uppgifter eller på annat sätt förorsakat att bidrag har lämnats felaktigt eller med för högt belopp
- Bidraget har av något annat skäl lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett och reagerat på det
- Bidraget har inte nyttjats i sin helhet
- Bidraget har använts för annan verksamhet än vad det har lämnats för eller
- Mottagaren har inte lämnat en sådan redovisning som förordningen kräver. Socialstyrelsen ska besluta om bidraget helt eller delvis ska återbetalas om bidragsmottagaren är återbetalningsskyldig. Om det finns särskilda skäl, får Socialstyrelsen besluta att helt eller delvid efterge kravet.

Skälen för förslaget: Utformningen av återbetalningsskyldighet och återkrav i förordningen motsvarar den som finns i andra statsbidragsförordningar. Det är också brukligt att beslutsmyndigheten ges utrymme för att efterge återkrav genom förmleringen särskilda skäl, något som markerar att det handlar om undantagsfall.

3.3.6 Överklagande

Förslag: Beslut enligt förordningen ska inte få överklagas.

Skälen för förslaget: Statsbidraget ska fördelas till kvalitetsregisterverksamhet som bedrivs av en eller flera regioner i samverkan, t.ex. genom en gemensam nämnd. Vare sig en region eller en gemensam nämnd är att anse som en enskild i dessa sammanhang varör prövning inte är en civil rättighet.

3.3.7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelse

Förslag: Förordningen ska träda i kraft den 1 januari 2022.

Skälen för förslaget: Förordningen ska tillämpas för bidragsåret 2022 och föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Konsekvenser

Förordningen innebär inte några ökade kostnader för staten eftersom det endast är utbetalare och mottagare som ändras. För Socialstyrelsens del så kommer förordningen att få både administrativa och ekonomiska konsekvenser i form av ökade kostnader för handläggning. Till skillnad från SKR, där

en minskad administration och kostnader kommer att bli realitet eftersom de inte längre kommer att ansvara för utbetalning av statens medel som rör kvalitetsregisterverksamhet. När det gäller RC och RCC så kommer dessa att få medel både via överenskommelsen och Socialstyrelsen under en övergångsperiod. På sikt kommer således förordningen leda till en mer transparent medelstillsdelningsprocess för RC och RCC samt för registerhållare. Även bättre planeringsmöjligheter lyfts fram som en positiv konsekvens.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

Varken förordningen i sig eller beslutet bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Bilagor:

Remissyttrande

Ett nytt statsbidrag för kvalitetsregisterverksamhet

Protokollsutdrag skickas till:

Divisionschef Närsjukvård

Divisionschef Länssjukvård

Verksamhetsdirektör

Ekonomi- och planeringsdirektör

Utvecklingsdirektör

HR-direktör